

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

1 Mars 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 340

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Mart 1932

HEYECAN VE KANSER

Şedid ve âni heyecanların 'uzviyyet üzerine büyük te'sirler yaptığı pek çok vak'alar ve müşahedelerle sabitdir . Yalnız tabibler değil , bunu az çok Tarih okuyanlar, bilirler. Heyecan ve korku neticesi saçların bir kaç gün zarfında tamamen beyazlanması , ahlaka ve izzeti nefse ta'alluk eden bir darbeden, dinc ve sağlam bir adamın birden ihtiyarlanması, beden kuvveti - nin gevşemesi her vakit görülmüş şeylerdendir.

Tabib Cannon heyecan ve hiddet neticesi kanda şekerin arttığını görmüşdür . Heyecan

hazm cihazının güddeleri ve 'a-dalatının elyafı üzerine te'sir ederek mi'denin kim-yevî ve fizyolo-gia'î evsafında te-gayyürler husule getirir .

İnsanlarda husule gelen kanserlerin 100 de 65 i hazm cihazında olduğuna bakılırsa yeni teşrihin bulunduğu « Emission » merkez nokt-larının, teheyhücünden müte'essir olarak mi'-deye, bağırsaklara ve gudelerine yanlış emrler vermesile bu gayri tabi'î haller husule gelir . Gıdaya meyl ya'ni iştihâ merkezi olan ve yenilen gıdayı istionas ettiren , dımağın emr noktalarının verdikleri emirle hucereleler yanar ve 'aynî intizamda yeni hucereleler teşekkül eder. 'Uzviyyet bu suretle muhafaza olunarak hayat devam eder. İşte bu suretde Protoplas-manın mikdari ve hucerelelerin vaz'iyet ve hacimleri değişmeyerek merkezin emrleri ve Radioactivité si muntazam bir halde 'uzuvları idare ederse vücudda bir afet husule gelmez ; fakat heyecanlar, korku, keder , yorğunluk ve sair te'sirat araya girüb sinirleri ve ez cümle merkezlerini sarsarsa emrler gayri muntazam verilir ve en ziyade cihazi hazme te'sir ederek hazmsızlık , hastalık ve kanser gibi afetler yüz gösterir .

En ziyade gam ve kedere, gazab ve heyecane ma'ruz kalanlar sinirliler olduğu için ve bu sinir hastalığı dediğimiz hastalık en ziyade irsi olarak meydana çıktığından el'an sebepleri tamamen bilinemeyen kanserin irsî bir hastalık olduğu zan edilmektedir. Şu kadar varki kanserin heyecan ve mümasil darbelerle münase-beti olmakla beraber âni heyecanlardan kanser tevellüd etmez belki mütemadi heyecanlar keder, gazab, a'ilevî hüznler, iftiraklar, kara sevdalar, derin sıkıntılar, mütemadi tahriş husule

getiren tütün , 'işret neticesi gıda merkezinin huceyrata vereceği emirlerin fasılalı hataları devam ederek aylarca , senelerce beden hucerelelerinin mü-

ŞA'İR GELECEK NESLE :

**İman tarlasını sürdürdüm ve ekdim ,
Ekmeyi borcun bil , biçmeyi öğren ;
Kuvvet 'azmindedir, neş'e sendedir :
Şerabı gönlünden içmeyi öğren .**

15 Mayıs 1931 A. D.

temadi tebeddül ve teşekkülleri sekteye uğ-rayub gayri muntazam kümeler husule getirir ve yeni teşekkülat ya'ni Neoplasma haline girerek kanseri husule getirir. Böyle uzun sürmesinden dolayıdır ki ekseri kanser ya, ı ilerlemiş kimselerde zuhur eder ve gençlerde nadirdir.

Heyecandan husule gelen sinir hastalıkları ez cümle bunların merkezlerini maddî ve ma'nevî tedavi eyi eder.

Eyi gıda, tam istirahat, muhit ve hava tebdili ve sair tedbirler tavsiye edersek hucereleler tabi'î bir suretde teceddüd eder ve intizamına hâlel gelmediği için fazlalıklar husule getirmezler ki « Tumeur » haline inkılab etsinler .

Ruhî 'amilin vücud dahilindeki aletlere te'siri pek çabuk olduğundan beden içinde kanserin çokluğunu ve zamanımızda pek çok arttığını iddi'a edenler hastalığın malî ve siyasi buhran, mütemadi kargaşalıklar neticesi olarak uğranılan maddî ve ma'nevî darbeler - den ileri geldiğini de işaret ediyorlar ve diyor-

larki bihudê yere tedavile uğraşmakdan ise bir ân evvel bu iktisadî ve siyasi 'amillerin önüne geçmek lâzımdır . Bu sa'adete vüsul için de başı taclıdan ayağı çarıklıya kadar cümlemize çalışmak borcudur .

Ben, hekim gibi tedabiri sıhhiyyeden başka

kanser büyümeden ve etrafını tahrib etmeden ya'ni şübheli iken Prof. Dr. Delbi nin Delbiase comprimé lerinden günde 4 dane alınmasını tavsiye ederim . Bu babdaki tecrübelerim eyi netice vermiştir. Dr. İbrahim Temo

FELSEFE

DİNÎ FİZİK

[339 uncu nushadan devam]

M. Muller e göre ilâhî nin [Divin in] (ba husus nâ mütenahi mefhum u şekli altında) mefhumu , ilâhların mefhumlarına tekaddüm etmiş olacaktır. İlahlar , insan için tabi'î bu büyük fikirden sonra bir teşahhus [ya'ni şahs şeklinde bir tesavvur] dur. Atalarımız, önünde diz çökdüklerine isim verebilmeden evvel diz çöküyorlardı.

Mechul ilahlara verilmiş olan bütün isim lerin boş olduğunu artık teslim etmekde olduğumuz zamanımızda bile sâkîthane onlara 'ibadet etmek bizim için mümkündür .

Bina'en'aleyh İlahları yapmış olan Dinî, ilahlardan sonra mu'ammer olabilir demektir . **Din** diyoruz : Filhakika Max Muller e nazaran bütün dinler birliğe [« Unite » ye] müncer olur, çünkü dinlerin cümlesi, 'asırlar esnasındaki uzun inkişaflarında tek bir ve 'aynî fikrin, **nâ mütenahi = İnni** fikrinin tekâmülüne müncer olurlar . Bu fikir ise her şeyden evvel, insanların zihninde mevcut olmuştur . Ma'a haza M. Max Muller e nazaran bu cihan şümül fikirde ne sırrî, ne de kelimenin eski ma'nasile hemzad [Inné] hiç bir şey yoktur . **Nihil in fide quod non antea fuerit in sensu** [*] ya'ni « imanda hiç bir şey

yokdur ki daha evvel hisde mevcut olmamış olsun ».

müte'arifesini pek a'lâ kabul ediyor. Fakat ona göre havas vasıtasile müntehî şeylerin idra kinde asl nâ mütenahinin idraki de dahildir , hem mahsus [sensible] hem 'aklî [rationnel] olan bu nâ mütenahi fikirdir ki dinin hakikî temeli olur . Max Muller Vahşinin beş hasse [hevvasi hamse] sile vahşi bir adama nâ mütenahiye his etdirmeyi , na müteuahiye arzu etdirmeyi , nâ mütenahiye iştîyak duyurmayı te'ahhud ediyor . Meselâ görmek hassesini ele alalım :

« İnsan bir noktaya kadar görür ve bu noktada nazarı kırılır , fakat tam nazarının daha ilerisine varmadığı noktada, ister istemez, kendisini na mahdudu, nâ mütenahiye idrak , keyfiyyeti kendisine 'arızî vücud eder . »

Max Muller 'ilâve eder : Kelimenin mu'tad ma'nasile bu bir idrak değildir , denebilirse buna tam bir mu'akele demek daha az mümkindir :

« Eğer insan görülemeyeni görür demek fazla cür'etkâr görünürse, görülemez » katlanır , görülemeyenden muztarib olur deyelim , bu **görülemez** [Invisible] nâ mütenahi , [Infini] nin bir isminden başka bir şey değildir .

J. M. GUYAU

[*] Origine et le développement de la religion p 213